

Anne-Baba Hakkı

وَقَضَى رَبُّكَ أَلَا تَعْبُدُوا إِلَّا آيَاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ احْسَانًا إِمَّا يُبَيِّنُونَ عَنْدَكُمُ الْأَكْبَرُ
أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَامُهُمَا فَلَا تُقْنَلْ لَهُمَا أَفْ وَلَا تَتَهَرَّهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قُوْلًا كَرِيمًا
(23) وَأَخْفَضْ لَهُمَا جَنَاحَ الدُّلُّ مِنَ الرَّحْمَةِ وَقُلْ رَبِّ ارْجُمُهُمَا كَمَا
رَبَّيْتَنِي صَغِيرًا (24) رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا فِي نُفُوسِكُمْ إِنْ تَكُونُوا صَالِحِينَ
فِإِنَّهُ كَانَ لِلْأَوَّلَيْنِ عَفْوًا (25)

Muhterem Müminler!

Kur'ân-ı Kerîm'de ve Hz. Peygamber (s.a.v.)'in hadîs-i şeriflerinde bir insan için en önemli ve öncelikli vazife, onu yoktan var eden Allah'a iman ve O'na ibadet olarak tarif edilir. Bundan sonra, ikinci sıradaki en temel vazife ise ana-babaya saygı ve onlara iyi davranıştır. Kur'ân-ı Kerîm'in birçok ayetinde Allah'a kulluk emrinin hemen peşinden ana-babaya iyi davranış emredilmiştir. Cenâb-ı Hak bize bu hususu şu şekilde ifade etmektedir: "Rabbîn kesin olarak sadece kendisine kulluk etmenizi ve ana-babaniza iyi davranışınızı emretti. Onlardan biri veya her ikisi senin yanında yaşlanırsa, sakın ola ki onlara 'öf' bile deme ve onları azarlama. İkisine de tatlı ve güzel söz söyle! İkisine de rahmet kanatlarını ger, alçak gönüllü bir şekilde sarıp sarmala! Ve şöyle de: 'Rabbim! Nasıl ki onlar beni küçükten terbiye edip büyütmüşlerse şimdi sen de bu yaşlılıklarında kendilerine merhametinle muamele et.' Rabbiniz sizden geçenleri çok iyi bilir. Eğer iyi kimseler olursanız elbette Allah çok tövbe edenleri bağışlayıcıdır."¹

Değerli Müslümanlar!

Ana-babaya muamele hususunda Hz. Peygamber (s.a.v.)'in hadislerinde de aynı üslup hâkimdir: "Resûlullah bir gün ashabına: 'Size büyük günahların en büyüğünü haber vereyim mi?' diye sordu. Sahabe: 'Evet yâ Resûlallah!' dediklerinde: 'Allah'a ortak koşmak ve ana-babaya asi olmaktır.' buyurdu."² Dolayısıyla hem Rabbimiz bu âyet-i kerîmede hem de Peygamber Efendimiz (s.a.v.) hadîs-i şerifinde ana-baba ile ilişkide rahmet ve ihsan kavramını öne çıkarmışlardır. Aslında bu ifadeler yaşanmanın, yeniden çocukluğa dönüşmenin, gönüllerin inceldiği bir sürece girmenin anlamını taşımaktadır. O zaman bu durumda rahmet ve ihsanın ne anlama geldiğine bakmamız gereklidir. Zira bunlar bizim vazifemiz olduğuna göre, görevimizi iyi kavramamız son derece önemlidir.

Aziz Cemaat!

Rahmet ve ihsan, ana-babaya rahmet ile

muamele etmemiz, kabalık yapmamamız, nezaket ve zarafetle davranışımız, onları kırmamamız ve incitmememiz demektir. İhsan ise iyiliği ilke edinmemiz anlamına gelir. İyilik, bizden istenen bir şeyi yerinde, zamanında, istenildiği şekilde ve hepsinden önemlisini gönülden gelen bir duyguya ile, sıkılmadan ve içtenlikle yaptığımız zaman iyilik olacaktır. Ana-babamızın hakkını işte bu şekilde teslim etmeliyiz ki Rabbimizin istediği gibi iyi kimseler olabilelim. Nitekim büyük sahâbî ve tefsir otoritesi olan Abdullah b. Abbâs (r.a.), zikrettigimiz ayetle ilgili olarak, "Kim Allah'a şükreder de ana-babasına saygılı davranışmaz ise Allah şürkünü kabul etmez." demiştir.

Kıymetli Kardeşlerim!

O hâlde ana-babamıza karşı titizlik ve dikkatle iyilikte bulunmalı, onları hoşnut etmeli ve kaba davranışmamalıyız. Zira onların überimizdeki haklarını Efendimiz (s.a.v.) "Onlar senin cennetin veya cehennemindir."³ şeklinde ifade etmiştir. Dolayısıyla bizler ana-babamıza karşı davranışlarımızda titiz ve dikkatli olmalıyız. Onları huzursuz hissedeecek ve mutsuz edecek tavırlardan sakınmalıyız. Böyle yapmadığımız takdirde Allah'ın rızasından uzaklaşabiliriz. Bakın Peygamber Efendimiz (s.a.v.) bizi nasıl uyarıyor: "Allah'ın rızası ana-babanın rızasıdır. Ana-babanın gazabı da Allah'ın gazabıdır."⁴

Ne mutlu ana-babasının rızasını alarak huzur-u ilâhiye çıkabilenlere!

¹ İsrâ suresi, 17:23-25

² Buhârî, Edeb, 6

³ İbn Mâce, Edeb, 1

⁴ Tirmîzî, Birr, 3

وَقَضَى رَبُّكَ أَلَا تَغْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدِينِ اخْسَانًا إِمَّا يُبَلَّغُنَّ عَنْكَ
الْكِبَرُ أَحَدُهُمَا أَوْ كَلَّاهُمَا فَلَا تَقْلِنْ لَهُمَا أَفَ وَلَا تَتَهَرَّهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قُوَّلًا
كَرِيمًا (23) وَأَخْفَضْ لَهُمَا جَنَاحَ الدُّلُّ مِنَ الرَّحْمَةِ وَقُلْ رَبِّ ارْحَمَهُمَا
كَمَا رَبَّيْتَنِي صَغِيرًا (24) رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا فِي نُفُوسِكُمْ إِنْ تَكُونُوا
صَالِحِينَ فَإِنَّهُ كَانَ لِلَّآءَابِينَ غَفُورًا (25)

Chers Croyants !

Le plus important pour un croyant est d'avoir la foi en Dieu qui l'a créé à partir du néant et d'accomplir des actes d'adoration en Son nom. Ce qui vient juste après cela est le respect et le bon comportement envers les parents. Il faut savoir que dans de nombreux versets du coran, le respect des parents est cité juste après la foi en Dieu. Allah -swt- dit, par exemple, dans un verset : « **Et ton Seigneur a décrété : « N'adorez que Lui ; et soyez bon envers les parents. Si l'un d'eux ou tous deux atteignent la vieillesse auprès de toi, alors ne leur dis point : « Fi ! » et ne les brusque pas, mais adresse-leur des paroles respectueuses. Et par miséricorde, abaisse pour eux l'aile de l'humilité, et dis : « Ô mon Seigneur, fais-leur, à tous deux, miséricorde comme ils m'ont élevé tout petit. » Votre Seigneur connaît mieux ce qu'il y a dans vos âmes. Si vous êtes bons, Il est certes Pardonner pour ceux qui Lui reviennent en se repenant. »⁵** »⁵

Chers Musulmans !

Le bon comportement envers les parents est aussi un sujet très important auquel fait allusion notre Prophète -saws- dans ses hadiths. En effet, il dit un jour à ses compagnons : « **Voulez-vous savoir ce qu'est le plus grand péché ?** » Ces derniers dirent : « Bien sûr, ô Messager de Dieu ! » Le Prophète dit alors : « **Le chirk et la désobéissance envers les parents** »⁶. Nous remarquons dans les paroles d'Allah et de son Messager que la clémence et la bienfaisance sont deux éléments qui se trouvent au centre des relations avec les parents. En effet, ces termes concordent exactement avec l'état d'âmes et les sentiments des personnes âgées qui, avec le temps, deviennent plus sensible sur le plan émotionnel et dont la situation ressemble même parfois à un retour à l'enfance. Il faut donc bien comprendre à quoi correspondent ces termes afin

de mieux cerner en quoi consiste nos responsabilités envers nos parents.

Chers fidèles !

La clémence et la bienfaisance signifie de bien se comporter avec ses parents, d'être aimable avec eux, de ne pas briser leurs coeurs ni les vexer avec nos comportements. Il s'agit, en résumé, d'avoir la bonté comme devise dans sa vie. Ce n'est qu'à partir du moment où l'on accomplit correctement et avec de la bonne volonté ce qui est attendu de nous, sans soupirer ni montrer de la gêne que la bonté sera vraiment de la bonté. C'est en respectant, en aimant et en étant au service de nos parents que nous parviendrons à la miséricorde d'Allah car ce sont justement ces comportements qui plaisent à Dieu. Ibn Abbas qui est un grand compagnon mais aussi une grande autorité dans le domaine du tafsir dit, à propos du verset que nous avons cité précédemment qu'« **Allah n'acceptera pas l'invocation de celui qui remercie Dieu mais qui manque de respect envers ses parents.** »⁷

Mes chers frères !

Nous devons donc avoir le meilleur des comportements avec nos parents et chercher à les rendre heureux sans jamais leur manquer de respect. Notre Prophète -saws- a dit, en parlant des parents, « **Ils sont votre paradis et votre enfer** »⁷. Ainsi, nous devons tout faire pour éviter de les rendre malheureux et pour les satisfaire avec nos comportements à leurs égards. C'est aussi de cette manière que nous obtiendrons la satisfaction d'Allah comme nous le rapporte notre Prophète -saws- à travers ce hadith : « **La satisfaction des parents est aussi celle d'Allah, la colère des parents est aussi celle d'Allah** »⁸

Quel bonheur pour celui et celle qui rejoindra son Créateur en ayant acquis la satisfaction de ses parents.

⁵ Sourate Al Isra (La Marche Nocture), 17 :23-25

⁶ Buhârî, Edeb, 6

⁷ Ibn Mâce, Edeb, 1

⁸ Tirmizî, Birr, 3